

Sinter Mertes veugelke,
Is mit zie rood kap keugelke Gesjtaove,
gevlaoge Rech euver de Maas
Wo der ein heel vet verke waas

Sinter Merte heeft een vreemde vogel

Het is volstrekt onduidelijk waarom we over het vogeltje van Sint Maarten zingen, want in het leven van deze heilige komt helemaal geen vogel voor. Dat zegt taaldeskundige Pierre Bakkes. „Eigenlijk is het een onzinliedje. Het gaat nergens over”, stelt Piet Aben, lid van de commissie Volkscultuur van Veldeke Limburg.

Zo, dan weet u dat ook weer als u één dezer dagen een groepje kinderen met koddige lampionnetjes op de stoep heeft staan. Ze slaan crizin uit. En toen u zelf vroeger verlegen en wel over het rood kap keugelke stond te zingen, ging het óók al nergens over. Dat vindt ook de 'vakliteratuur der volkskunde', blijkt na enig speurwerk. „Een groot deel

Sinter Mertes
veugelke. En
dan iets met een
keugelke...euver
de Maas. U kent
het liedje. Maar
de tekst, daar
begrijpt niemand
wat van.

van de gelegenheidsrijmpjes is in de loop der tijd onbegrijpelijk geworden. We moeten er niet te veel logica van verwachten”, zo schreef de Limburgse folklorist Jos Schrijnen aan het begin van de vorige eeuw in zijn boek de Nederlandse Volkskunde Historie. In het Limburg's Jaarboek deel XVIII uit 1911 wordt geopperd dat de Sint Maarten die iedereen op 11 november bezingt ooit, in een ver Middeleeuws verleden, is verwisseld met een andere heilige Martinus die erom bekend stond dat hij roofvogels genas. Vandaar dat onze Sinter Merte misschien ineens een vogeltje heeft gekregen.

„Och, voor kinderen maakt het niet uit wat de woorden betekenen. Die zingen het liedje toch wel”, zegt Pierre Bakkes. Maar hij, noch Piet Aben kunnen

het nalaten om een poging tot verklaren te wagen. „Sinter Mertes veugelke, dat is dus die onverklaarbare vogel van Sint Maarten”, zegt Aben. „En het rood kap keugelke, dat is in het oud Nederlands een rode mantel zonder mouwen”, vult Bakkes aan. „Sint Maarten was naast bisschop ook een Romeins soldaat. Hij zal dus een dergelijke mantel om zijn schouders hebben gedragen.”

Gesjtaove, gevlaoge is heel gangbaar Limburgs dialect voor 'spoorloos verdwenen'. Maar wat er vervolgens allemaal over de Maas te beleven valt...tja...wie zal het zeggen? En daar is dan ook nog iets aan de gang met een vet varken, zo wil het liedje. Bakkes en Aben in een poging om dit te verklaren: „Tussen de elfde november van Sint Maarten

en Kerstmis moesten de mensen vroeger drie dagen per week vasten. Op de dagen dat ze zich niets hoefden te ontszeggen, zullen de mensen ongetwijfeld flink hebben toegetast.” Flink pikken aan een vet varken. Het zou kunnen. Voor Roermondse mensen die graag naar begrijpelijke teksten luisteren, is het te hopen dat de nachtegaaltjes op hun stoep Sinter Merte tot aan het einde kunnen uitzingen. Vrij vertaald gaat dat van: 'Goede vrouw, geef ons iets, alle kippen leggen iets, hier is een rijke man, die ons wat geven kan, veel zult u geven, lang zult u leven, zalig zult u sterven, de hemel zult u erven'. Zeg nou eerlijk. Kunt u na zoveel goede wensen nog een snoepje weigeren?